

Sygn. akt VII U 1143/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016 r. w Warszawie

sprawy A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem G. D.

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 22 maja 2015 r. znak: UBS/RO/1836/2015

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że A. P. jako pracownik u płatnika składek G. D. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 17 listopada 2014 roku do dnia 16 lutego 2015 roku.

UZASADNIENIE

W dniu 24 czerwca 2015r. **A. P.** złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. pismo zatytułowane „skarga” na decyzję w/w organu rentowego z dnia 22 maja 2015r., nr (...), zarzucając skarżonej decyzji błędną ocenę stanu faktycznego i naciąganie przepisów prawa. Odwołujący wniósł o uchylenie skarżonej decyzji i ustalenie, że z tytułu choroby spowodowanej zawałem serca przysługują mu świadczenia chorobowe.

W uzasadnieniu odwołania A. P. nie zgodził się ze stanowiskiem organu rentowego, zgodnie z którym zawarcie przez niego umowy o pracę w dniu 17 listopada 2014r. było czynnością pozorną, mającą na celu wyłudzenie świadczeń z tytułu zasiłku chorobowego. Wskazał, że zawał serca jest zdarzeniem nieprzewidywalnym i nagłym, nie można go zaplanować, a tym bardziej ustalić jego daty dokładnie na trzeci dzień po zatrudnieniu. Zwrócił również uwagę, że wcześniej był bezrobotny i szukał pracy, którą wreszcie znalazł, a nieprzewidziane zdarzenie chorobowe uniemożliwiło jej świadczenie. Ponadto odwołujący podkreślił, że stał się pracownikiem już w dniu 17 listopada 2014r. i nie rozumie wywodów organu rentowego dotyczących jego sytuacji, określając je jako „naciągane” (odwołanie z dnia 24.06.2015r., k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 lipca 2015r. (data prezentaty na biurze podawczym) **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł

o oddalenia odwołania na podstawie art. 477¹⁴ k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy zaznaczył, że A. P., zgłoszony do ubezpieczeń społecznych od dnia 17 listopada 2014r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na okres próbny do dnia 16 lutego 2015r. u płatnika G. D. na stanowisku magazyniera, w wymiarze pełnego etatu, z wynagrodzeniem 1.680,00 złotych brutto, faktycznie nie rozpoczął wykonywania pracy, a od dnia 19 listopada 2014r. stał się niezdolny do pracy. Z uwagi na bardzo krótki okres zatrudnienia odwołującego, wynoszący zaledwie 2 dni, Zakład wszczął postępowanie wyjaśniające. W jego toku strony nie przedstawiły dowodów świadczących o faktycznym wykonywaniu pracy przez odwołującego. Do pisemnych wyjaśnień dołączono umowę o pracę na czas próbny, kartę szkolenia wstępnego w zakresie BHP, dokument zgłoszeniowy ZUS ZUA, nie przedstawiono natomiast zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego zdolność do wykonywania pracy. Z zeznań świadka – osoby współpracującej z płatnikiem składek – wynika, że wiedziała o poszukiwaniach pracownika przez G. D. i mimo dużej liczby chętnych tylko A. P. zdecydował się na świadczenie pracy. Świadek nie był jednak w stanie powiedzieć, czy odwołującego skierowano na badania lekarskie dopuszczające do pracy na powierzonym stanowisku. Ponadto organ rentowy ustalił, że A. P. jest jedyną osobą jaką kiedykolwiek zatrudnił płatnik, co w ocenie Zakładu świadczy o tym, że pracownik na tym stanowisku nie był potrzebny. Organ rentowy wskazał również, że odwołujący przed zgłoszeniem go do ubezpieczeń z w/w tytułu, nie podlegał ubezpieczeniu z innego tytułu.

Wskazane wyżej okoliczności, zdaniem organu rentowego, dają podstawy do stwierdzenia, że umowa o pracę zawarta pomiędzy odwołującym a płatnikiem składek została zawarta jedynie dla pozorów w rozumieniu art. 83 k.c. w zw. z art. 300 k.p. i z naruszeniem zasad współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p., jedynie w celu uzyskania świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z tych względów Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że skarżona decyzja, stwierdzająca, że A. P. nie podlega od dnia 17 listopada 2014r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika G. D., została wydana prawidłowo (odpowiedź na odwołanie z 23 lipca 2015r., k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. D. od 2012 roku prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...). W ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmuje się renowacją i naprawą oraz sprzedażą używanego sprzętu chłodniczego. W prowadzeniu firmy zainteresowanemu wedle możliwości pomagała jego żona, A. D., która zajmowała się sprawami związanymi z prowadzeniem dokumentacji firmy, reklamą, procesem realizacji faktur czy też dostarczaniem dokumentów do księgowej zainteresowanego J. P., prowadzącej biuro (...). Działalność gospodarcza stanowiła jedyny dochód rodziny G. D. – żona zainteresowanego, oprócz nieregularnej pomocy mężowi w pracy, nie pracowała, gdyż zajmowała się opieką nad dziećmi (zeznania A. D. – płyta cd z nagraniem rozprawy z 09.11.2015r. k. 36 minuty 00:16:05-00:29:41).

Przychody uzyskane przez A. P. w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą wyniosły: za 2013 rok – 371.662 zł, a za rok 2014 – 399.064,50 zł (PIT-28 za 2013r., k. 67 – 68 a.s., PIT-28 za 2014r., k. 69 – 71 a.s.).

W sierpniu 2014r. żona zainteresowanego urodziła trzecie dziecko. Ze względu na konieczność powrotu do pełni sił po porodzie oraz z uwagi na sprawowanie opieki nad trójką dzieci, A. D. nie była w stanie pomagać mężowi w takim stopniu jak wcześniej, w związku z czym jej dotychczasowy udział w czynnościach związanych z prowadzeniem firmy przez zainteresowanego uległ stanowczemu ograniczeniu. Z tej też przyczyny G. D. zaczął poszukiwać pracownika do wykonywania części jego obowiązków w firmie (...). Oferty zatrudnienia były zamieszczane przez żonę zainteresowanego w internecie, na portalach (...) oraz (...) (zeznania A. D. – płyta cd z nagraniem rozprawy z 09.11.2015r. k. 36 minuty 00:16:05-00:29:41).

A. P. w okresie od 1 lutego 2014r. do 17 listopada 2014r. był osobą bezrobotną. Nie zarejestrował się w urzędzie pracy. Wcześniej był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania umowy agencyjnej w okresie od 14 października 2013r. do 1 lutego 2014r. (dane o zgłoszeniach A. P. – nieoznaczona karta a.r., dowód z przesłuchania A. P. minuty 00:30:00-00:42:30 - nagranie rozprawy

z 08.01.2016r. k. 55A).

A. P. i G. D. mieszkali w sąsiedztwie i znali się z widzenia. W listopadzie 2014 roku G. D. wraz z żoną mieszkali w domu jej rodziców, położonym przy ul. (...). Wówczas odwołujący mieszkał w domu pod numerem 11B położonym przy tej samej ulicy, dwa domy dalej. Ponadto żona G. D., jest spokrewniona z konkubiną A. P., panią J., która jest siostrą jej matki (dowód z przesłuchania: G. D. - minuty 00:42:51-00:57:43, A. P. minuty 00:30:00-00:42:30 - nagranie rozprawy z 08.01.2016r. k. 55A).

Około tygodnia przed 17 listopada 2014r. G. D. kontaktował się telefonicznie z A. P. z pytaniem, czy nie byłby zainteresowany pracą w jego firmie jako magazynier. W dniu 14 listopada 2014r. doszło również do spotkania pomiędzy odwołującym a zainteresowanym, w trakcie którego wstępnie omówili warunki zatrudnienia. Przygotowanie umowy o pracę z A. P. zlecono J. P., żona zainteresowanego przekazała jej wszystkie potrzebne informacje (informacje przekazane przez G. D. k. 35 a.s., dowód z przesłuchania: G. D. - minuty 00:42:51-00:57:43, A. P. minuty 00:30:00-00:42:30, zeznania świadka J. P. minuty 00:14:45-00:24:32 - nagranie rozprawy z 08.01.2016r. k. 55A).

W dniu 17 listopada 2014r. A. P. zawarł z G. D. (...) w W. umowę o pracę na okres próbny od dnia 17 listopada 2014r. do 16 lutego 2015r. Zgodnie z postanowieniami umowy A. P. został zatrudniony na stanowisko magazyniera na pełny etat, za miesięcznym wynagrodzeniem brutto w kwocie 1.680,00 złotych. Jako termin rozpoczęcia pracy wskazano dzień 17 listopada 2014r. Praca miała być świadczona w siedzibie firmy (...) przy ul. (...) w W., gdzie znajdowało się biuro i magazyn (umowa o pracę z dnia 17 listopada 2014r. – nieoznaczona karta a.r.).

Po zawarciu umowy, jeszcze tego samego dnia, A. P. odbył szkolenie wstępne z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Przeprowadzenie szkolenia zostało zlecone przez firmę (...), która jest instruktorem w zakresie BHP i udziela szkoleń w ramach działalności gospodarczej prowadzonej przez jej męża. W dniu 17 listopada 2014r. I. K. przeprowadzała szkolenie jeszcze w innej firmie (zeznania I. K. – płyta cd z nagraniem rozprawy z 08.01.2016r. k. 55A minuty 00:05:35 – 00:13:10, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie BHP – nieoznaczona karta a.r.).

Po odbyciu szkolenia G. D. przygotowywał A. P. do pracy i instruował go w zakresie obowiązków jakie miał wykonywać. Pierwszego dnia instruktaż trwał około 3 godzin i po tym czasie A. P. skończył pracę (dowód z przesłuchania G. D. - nagranie rozprawy z 08.01.2016r. k. 55A minuty 00:42:51-00:57:43)

Zakres obowiązków A. P. obejmował naprawę urządzeń, załadunek oraz rozładunek samochodów, kontrolowanie stanu magazynu, obsługę klienta, przygotowywanie przesyłek oraz porządkowanie magazynu. A. P. miał pracować w godzinach od 8:00 do 16:00 (odpowiedź na pismo nr (...) oraz odpowiedź na pismo nr (...) – nieoznaczone karty a.r.).

Następnego dnia, 18 listopada 2014r., odwołujący pracował w biurze firmy (...) w godzinach od 8:00 do 16:00. W tym czasie G. D. w dalszym ciągu przygotowywał A. P. do pracy na stanowisku magazyniera w swojej firmie. W trakcie pracy A. P. zwracał G. D. uwagę, że źle się czuje, ale nie przerwał pracy (dowód z przesłuchania: G. D. - minuty 00:42:51-00:57:43, A. P. 00:30:00-00:42:30 - nagranie rozprawy z 08.01.2016r. k. 55A).

Rano dnia 19 listopada 2014r. A. P. poczuł ból w klatce piersiowej i w związku z tym pojechał do szpitala. Został przyjęty w trybie nagłym na oddział Instytutu (...) S. W. o godzinie 10:22. W trakcie przyjęcia do szpitala u odwołującego rozpoznano zawał mięśnia sercowego (...) ściany dolnej. Odwołujący był reanimowany, zastosowano intubację mechaniczne wspomaganie oddechu. Następnie odwołujący

został przeniesiony do pracowni hemodynamiki i poddany leczeniu P. (...) z implantacją stentu uwalniającego lek. W czasie dalszej hospitalizacji odwołujący był poddany typowemu leczeniu farmakologicznemu i znajdował się pod obserwacją kardiologiczną. Zanotowano stopniową poprawę stanu ogólnego. Odwołujący został wypisany ze szpitala w dniu 27 listopada 2014r. w stanie ogólnym dobrym, zalecono m. in. dalsze leczenie farmakologiczne, przeprowadzenie badań kontrolnych oraz regularny wysiłek fizyczny (dowód z przesłuchania A. P., dokumentacja medyczna A. P. – historia choroby, karta informacyjna, Indywidualna Karta Opieki Pielęgniarskiej, wypis pacjenta – koperta k. 46 a.s.).

W dniu przyjęcia na oddział Instytutu (...) złożył pisemne oświadczenie, w którym wskazał, że nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w rozumieniu ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Odwołujący złożył powyższe oświadczenie, gdyż nie posiadał orientacji odnośnie tego czy podlega ubezpieczeniom czy nie. Jednocześnie dokument zgłoszeniowy ZUS ZUA został złożony przez księgową zainteresowanego J. P. przy pomocy oprogramowania „Płatnik” w dniu 19 listopada 2014r. o godzinie 14:05 (oświadczenie z dnia 19.11.2014r. koperta k. 46 a.s., informacja o przyjęciu zgłoszenia k. 57 a.s., zeznania świadka J. P.)

Po upływie okresu próbnego, na który była zawarta umowa o pracę, ani G. D., ani A. P. nie byli zainteresowani dalszą współpracą. Po tym dniu zainteresowany w dalszym ciągu szukał pracownika i zamieszczał ogłoszenia w internecie. W 2015 roku zatrudnił jeszcze dwóch pracowników; pierwszy zrezygnował po przepracowaniu około 1,5 miesiąca (zeznania A. D. – płyta cd z nagraniem rozprawy z 09.11.2015r., k. 36 minuty 00:16:05-00:29:41, dowód z przesłuchania: G. D. - minuty 00:42:51-00:57:43, A. P. 00:30:00-00:42:30 - nagranie rozprawy z 08.01.2016r., k. 55A).

W dniu 22 maja 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję nr (...), mocą której stwierdził, że odwołujący A. P. jako pracownik u płatnika składek G. D. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 17 listopada 2014r. do 16 lutego 2015r. (decyzja ZUS z 22.05.2015r. – nieoznaczona karta a.r.).

W dniu 24 czerwca 2015r. odwołujący złożył odwołanie od powyższej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie A. P. k. 2-3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w skład którego wchodziły dowody z powołanych dokumentów, dowody z przesłuchania odwołującego A. P. i zainteresowanego G. D. oraz dowody z zeznań świadków A. D., J. P. i I. K..

Dowody z dokumentów zostały ocenione jako wiarygodne, gdyż korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Co istotne, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za udowodnione.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków J. P. i I. K.

w całości, gdyż informacje z nich płynące były zbieżne ze sobą oraz z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie. Ponadto w ocenie Sądu zeznania świadków były w pełni obiektywne, co wynikało przede wszystkim z ich treści oraz z faktu,

że świadków i zainteresowanego łączyły jedynie więzi zawodowe.

Za w pełni wiarygodne Sąd ocenił również zeznania świadka A. D..

Co prawda świadek jest żoną zainteresowanego, co może nasuwać wątpliwości

co do obiektywności zeznań, jednakże w przypadku niniejszej sprawy, mając na uwadze sposób składania zeznań przez świadka, takich wątpliwości Sąd nie powziął. A. D. w sposób jasny i stosunkowo precyzyjny przedstawiła posiadane informacje dotyczące kwestii zatrudnienia odwołującego. W szczególności Sąd miał na uwadze fakt, że sam zainteresowany wielokrotnie w toku przesłuchania na rozprawie w dniu 8 stycznia 2016r. wskazywał, że wszelkimi

kwestiami związanymi z ogłaszaniem ofert pracy oraz prowadzeniem dokumentacji zajmowała się jego żona, co w dużej mierze zostało potwierdzone tak przez nią, jak i przez pozostałych świadków składających zeznania w sprawie.

Sąd dał wiarę zeznaniom A. P. jedynie w takim zakresie, w jakim informacje płynące z jego zeznań znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Za takie informacje Sąd uznał przede wszystkim okoliczności prowadzenia rozmów w sprawie pracy, pokrewieństwa konkubiny odwołującego z żoną zainteresowanego, świadczenia pracy na rzecz firmy zainteresowanego, a także okoliczności doznania zawału serca w dniu 19 listopada 2014r. Zeznania odwołującego w pozostałym zakresie nasuwały wątpliwości co do ich waloru dowodowego, były bowiem zdawkowe, sam odwołujący często zasłaniał się niepamięcią, jak również niektóre z jego zeznań były wzajemnie ze sobą sprzeczne. Przykładem powyższego były zeznania odwołującego w zakresie powzięcia informacji o poszukiwaniu pracownika przez G. D.; z jednej strony odwołujący podał informacyjnie, że znalazł ofertę firmy zainteresowanego na portalu internetowym, później natomiast zeznał, że oferta została znaleziona przez jego konkubinę.

Podobnie jak powyżej Sąd ocenił dowód z przesłuchania G. D., również dając wiarę jego zeznaniom jedynie w takim zakresie, w jakim znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Za takie Sąd uznał zeznania zainteresowanego w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej przez zainteresowanego, poszukiwania pracowników, prowadzenia rozmów w sprawie pracy, zawarcia umowy o pracę z A. P., odbycia przez odwołującego szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, przygotowywania odwołującego do świadczenia pracy, pokrewieństwa konkubiny odwołującego z żoną zainteresowanego, świadczenia pracy na rzecz firmy zainteresowanego, zatrudnienia pracowników po lutym 2015r. Jednocześnie Sąd zwrócił uwagę, że w pozostałym zakresie zainteresowany uchylał się od odpowiedzi zasłaniając się niepamięcią lub też wskazując, że daną kwestią nie zajmuje się on, lecz jego żona.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. P. do decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z dnia 22 maja 2015r., nr (...), było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie.

Spór pomiędzy odwołującym A. P. a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych koncentrował się wokół stanowiska organu rentowego, zgodnie z którym odwołujący oraz zainteresowany zawarli umowę o pracę o charakterze pozornym, jedynie w celu uzyskania przez A. P. świadczeń pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z powyższym przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy umowa o pracę zawarta w dniu 30 czerwca 2013r. stanowiła ważną i skuteczną umowę o pracę, czy też, zgodnie z twierdzeniem organu rentowego, umowę tę zawarto jedynie dla pozorów, w związku z czym nie wywołała ona i nie wywołuje skutków w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia.

W kontekście powyższego Sąd zwraca uwagę na powszechnie przyjęte stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 8 lipca 2009r. (sygn. akt I UK 43/09), zgodnie z którym pozorność umowy o pracę ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania. A contrario do powyższej tezy umowa o pracę nie nosi cech pozorności w sytuacji, gdy praca jest świadczona, a więc gdy działania pracownika na rzecz pracodawcy spełniają przesłanki określone w art. 22 k.p.

Wobec powyższych ustaleń Sąd uznał za konieczne rozważenie, czy stosunek prawny łączący A. P. i G. D., prowadzącego działalność gospodarczą (...)z siedzibą w W., rzeczywiście spełniał ustawowe wymogi uznania go za stosunek pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p., a więc czy stosunek prawny powstały pomiędzy odwołującym i zainteresowanym nosił konstytutywne cechy stosunku pracy, w szczególności, czy A. P. osobiście

świadczył pracę podporządkowaną (pod kierownictwem) pracodawcy w sposób ciągły, odpłatny oraz na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższych ustaleń było konieczne z perspektywy możliwości objęcia odwołującego obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Przystępując zatem do oceny prawnej przedmiotu sporu, w pierwszej kolejności podnieść należy, że dokonywana przez organ rentowy kontrola zgłoszeń do ubezpieczenia oraz prawidłowości i rzetelności obliczenia składki oznacza przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kompetencji do badania samego tytułu ubezpieczenia wynikającego z zawarcia umowy o pracę, a zatem badania również ważności takiej umowy (por. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013r., III AUa 1039/12 oraz z dnia 25 września 2012r., III AUa 398/12).

Jednym z przejawów realizowania się stosunku pracy na tle interesu publicznego jest obowiązkowe uczestnictwo pracownika w systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013r. poz. 1442 ze zm.), obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalno-rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a (art. 8 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 k.p.). W ujęciu art. 22 § 1 k.p. stosunek pracy to relacja prawna łącząca pracodawcę i pracownika, na której treść składają się wzajemne prawa i obowiązki. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy pod kierownictwem pracodawcy w czasie i miejscu przez niego wyznaczonym za wynagrodzeniem. Swoistość stosunku pracy wyraża się w jego cechach, które odróżniają go od stosunków cywilnoprawnych, a także zwyczajowej, okazjonalnej pomocy członków najbliższej rodziny świadczonej na rzecz określonego przedsiębiorcy, w ramach których świadczona jest praca. Do tych właściwości stosunku pracy należą: dobrowolność zobowiązania, zarobkowy charakter stosunku pracy, osobisty charakter świadczenia pracy oraz podporządkowanie pracownika co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy, wyrażające się również w możliwości wydawania pracownikowi poleceń dotyczących pracy.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy wskazywał, że brak jest dowodów potwierdzających faktyczne rozpoczęcie świadczenia pracy przez A. P.

na rzecz G. D.. Ponadto organ rentowy podkreślił, że pomiędzy podpisaniem umowy o pracę w dniu 17 listopada 2014r. a zaistnieniem zdarzenia,

w wyniku którego odwołujący stał się niezdolny do pracy minęły zaledwie dwa dni, co pogłębiło wątpliwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c., na który powołał się organ rentowy, nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Nieważność spowodowaną pozornością czynności prawnej należy odróżnić od nieważności czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy czy sprzecznej z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 1 i 2 k.c.), o której również wspomina organ rentowy. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z formalnego punktu widzenia nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez ustawę zakazane. Pojęcia obejścia prawa i pozorności są sobie znaczeniowo bliskie i niejednokrotnie pokrywają się. Ustalenie, czy umowa zmierza

do obejścia prawa, czy jest pozorna wymaga poczynienia konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 1995r., I PZP 7/95, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997r., I PKN 276/97). Czynność prawna może być również sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, przez które rozumie się na ogół obowiązujące w stosunkach między ludźmi reguły postępowania, które za podstawę mają uzasadnienie ocenne, a nie prawne. Odwołują się one do powszechnie uznawanych w całym społeczeństwie lub w danej grupie społecznej wartości i ocen właściwego, przyzwoitego, rzetelnego, lojalnego czy uczciwego zachowania. Zasady te obejmują nie tylko reguły moralne, lecz także obyczajowe (por. np. Z. Radwański (w:) System prawa prywatnego, t. 2, 2002, s. 240 i n.; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2008, s. 327).

W ustalonym przez Sąd stanie faktycznym nie jest uzasadniony zarzut zawarcia przez odwołującego i zainteresowanego umowy pozornej (art. 83 § 1 k.c.). O pozorności danej umowy decydują okoliczności wskazane w art. 83 § 1 k.c., które występować muszą w czasie składania przez strony oświadczeń woli. W judykaturze przyjmuje się, iż wady oświadczenia woli dotyczące umowy o pracę, nawet powodujące nieważność, nie skutkują w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W tych stosunkach prawną doniosłość ma jedynie zamiar obejścia prawa przez fikcyjne (pozorne) zawarcie umowy, czyli takie, które nie wiąże się ze świadczeniem pracy, a dokonanie zgłoszenia do ubezpieczenia następuje pod pozorem zatrudnienia. Jeżeli zatem po zawarciu umowy o pracę pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował, to nie można mówić o pozorności złożonych oświadczeń woli przy zawarciu umowy o pracę (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 października 2005r., I UK 32/05).

W rozpatrywanej sprawie, po dokonaniu ustaleń faktycznych, Sąd stwierdził, że zarzuty pozorności stosunku prawnego powstałego pomiędzy A. P. a G. D. w wyniku zawarcia umowy o pracę w dniu 17 listopada 2014r. nie znajdują uzasadnienia, a pomiędzy stronami faktycznie został zawiązany stosunek pracy. Argumentacja prezentowana przez organ rentowy zarówno w uzasadnieniu skarżonej decyzji z dnia 24 maja 2015r., jak również w odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 lipca 2015r., w obliczu materiału dowodowego zebranego w sprawie, nie była wystarczająca do wykazania pozornego charakteru zatrudnienia A. P. w okresie od 17 listopada 2014r. do 16 lutego 2015r. Jak wynika z zeznań przesłuchanych świadków i zeznań stron A. P. od daty oznaczonej w umowie o pracę jako dzień rozpoczęcia pracy był obecny w miejscu pracy. Wprawdzie jeszcze samodzielnie nie świadczył pracy, ale odbył konieczne szkolenie z zakresu bhp, które pracodawca jest zobowiązany przeprowadzić. Nadto, był wprowadzony przez G. D. w zakres obowiązków, a tego rodzaju obowiązek pracodawcy wprost wynika z przepisu art. 94 pkt 1 k.p. Stanowi on, że pracodawca jest obowiązany m.in. zaznajamiać pracowników podejmujących pracę z zakresem ich obowiązków, sposobem wykonywania pracy na wyznaczonych stanowiskach oraz ich podstawowymi uprawnieniami.

W ocenie Sądu argumentacja organu rentowego, zgodnie z którą skoro G. D. nigdy nie zatrudniał żadnego pracownika, to należało przyjąć, że pracownik na danym stanowisku (magazynier) nie był potrzebny, jest błędna i nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach niniejszej sprawy. Analiza materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadków wskazuje bowiem jednoznacznie, że po stronie A. P. i G. D. istniały realne motywy nawiązania stosunku pracy. Zainteresowany od 2012 roku prowadzi działalność gospodarczą w zakresie handlu używanym sprzętem chłodniczym i od momentu rozpoczęcia działalności wszelkie czynności związane bezpośrednio z jej prowadzeniem – takie jak naprawa urządzeń, ich odbiór i wysyłka, obsługa klienta – wykonywał osobiście. Co prawda Sąd ustalił, że przy prowadzeniu działalności gospodarczej zainteresowanemu pomagała jego małżonka A. D., jednakże w związku z narodzinami trzeciego dziecka w sierpniu 2014r.

oraz koniecznością sprawowania opieki nad dziećmi, rola małżonki G. D. w prowadzeniu przez niego firmy uległa ograniczeniu w praktyce jedynie do wystawiania reklam i ofert pracy na ogłoszeniowych portalach internetowych. Niewątpliwie więc G. D. miał powód do zatrudnienia pracownika,

było to bowiem uzasadnione z perspektywy utrzymania dotychczasowej sprawności funkcjonowania firmy (...) czy też jej potencjalnego rozwoju. Nadto, wysokość przychodów G. D. z prowadzonej działalności była na tyle wysoka, że zainteresowany miał finansową możliwość, by zatrudnić pracownika. Z kolei A. P. od lutego 2014 roku pozostawał bezrobotny i szukał pracy, co stanowi oczywisty bodziec podjęcia zatrudnienia. Sąd zwrócił również uwagę na fakt, że A. P.

i G. D. mieszkali w bliskim sąsiedztwie, co również mogło stanowić powód do zatrudnienia odwołującego.

Co się tyczy natomiast faktycznego świadczenia pracy przez odwołującego,

to Sąd zważył, że w krótkim okresie w jakim odwołujący faktycznie świadczył pracę nie powstały żadne wytwory jego pracy, które można by przedstawić jako dowód na realność zatrudnienia odwołującego u G. D. w spornym okresie.

Okoliczność

ta nie zmienia jednak faktu, że po stronie odwołującego istniała chęć oraz gotowość

do świadczenia pracy zgodnie z zakresem obowiązków wytyczonym przez zainteresowanego, co należy traktować jak faktyczne wykonywanie pracy. W przypadku odwołującego przyjęło to formę przyjęcia do pracy w dniach 17 i 18 listopada 2014r., odbycia szkolenia wstępnego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz poddania się instruktażowi stanowiskowemu prowadzonemu osobiście przez zainteresowanego. Okoliczności te zostały potwierdzone przez świadków, w szczególności J. P., która wskazała na fakt sporządzenia umowy o pracę w celu zatrudnienia A. P., jak również I. K., która przeprowadziła wstępne szkolenie odwołującego w zakresie bhp. Świadkowie Ci byli bezstronni, a ich zeznania nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Mając na uwadze powyższe należało stwierdzić, że o ile zdarzenie skutkujące powstaniem po stronie A. P. niezdolności do pracy powstało praktycznie tuż po zawarciu umowy o pracę pomiędzy stronami, o tyle przyczyna powstania tej niezdolności była w rzeczywistości trudna do przewidzenia. Odwołujący doznał bowiem rankiem 19 listopada 2014r. zawału mięśnia sercowego ściany dolnej. Schorzenie to, powszechnie kwalifikowane w mowie potocznej jako tzw. atak lub zawał serca, z natury rzeczy stanowi schorzenie nagłe i nieprzewidziane, co wynika wprost choćby z zasad doświadczenia życiowego. Rzeczą powszechnie znaną jest, że zawał serca stanowi pochodną chorób krążenia i schorzeń miażdżycowych, a prowadzenie określonego trybu życia może sprzyjać ryzyku jego wystąpienia, jednakże nie jest możliwe dokładne przewidzenie momentu jego zaistnienia. Nie sposób więc w ocenie Sądu uznać, że doznanie zawału serca zaledwie kilka dni po podjęciu zatrudnienia świadczy o pozornym charakterze stosunku pracy, skoro jest to zdarzenie, którego odwołujący nie mógł przewidzieć.

W toku postępowania nie zostało przedstawione zaświadczenie o dopuszczeniu A. P. do pracy, jednakże okoliczność ta nie świadczy o tym,

że odwołujący nie został zatrudniony. Dopuszczenie do pracy bez aktualnego badania lekarskiego nie jest elementem czynności prawnej (oświadczenia woli) zawarcia umowy

o pracę, a więc nie może powodować jej nieważności z powodu celu skierowanego

na obejście prawa (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. oraz art. 211 pkt 5 i art. 229 k.p.)

(zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005r., II UK 275/04). Powyższa sytuacja stanowi naruszenie wzajemnych obowiązków wynikających ze stosunku pracy (wobec pracownika

z art. 211 pkt 5 w zw. z art. 229 k.p., a wobec pracodawcy z art. 229 § 4 k.p.) i może rodzić odpowiedzialność po stronie pracownika (w postaci możliwości nałożenia na niego kary porządkowej) lub pracodawcy (w postaci niemożności dopuszczenia nieprzebadanego pracownika do pracy), jednocześnie pozostaje jednak bez wpływu zarówno na ważność umowy o pracę, jak i kwestię podlegania ubezpieczeniom. Badania lekarskie mają jedynie na celu zabezpieczenie pracownika przed wykonywaniem takiej pracy, która może okazać się dla niego szkodliwa. Nie można więc na podstawie zarzutu zaniechania przeprowadzenia wstępnych badań lekarskich zakwestionować ważności stosunku pracy i tym samym tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, gdyż nieprzeprowadzenie tych badań nie przesądza o istnieniu stosunku pracy.

Z kolei okoliczność, że przy przyjęciu do Kliniki (...) w dniu 19 listopada 2014r. A. P. złożył oświadczenie o niepodleganiu ubezpieczeniom społecznym również zdaniem Sądu nie miała znaczenia dla ustalenia ważności stosunku pracy. W ocenie Sądu złożenie przez odwołującego takiej deklaracji mogło wynikać z różnych okoliczności, a prawdopodobną przyczyną był brak dostatecznego rozeznania odwołującego w kwestiach prawa ubezpieczeń społecznych oraz obowiązków ciążących na pracodawcy. Okoliczność ta nie zmienia jednak faktu, że A. P. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych, w tym zdrowotnych, w tym samym dniu, w którym został przyjęty do szpitala w związku z zawałem mięśnia sercowego, a więc dwa dni od momentu powstania obowiązku ubezpieczenia. Oznacza to, że zgłoszenie odwołującego do ubezpieczenia zostało zrealizowane w terminie tygodniowym, wynikającym z art. 36 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Wobec powyższych okoliczności Sąd uznał, że A. P. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 17 listopada 2014r. do 16 lutego 2015r. jako pracownik zatrudniony u płatnika składek G. D. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w W., co skutkowało zmianą skarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z dnia 22 maja 2015r.

na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., o czym Sąd orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)